

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 6. kesäkuuta 2019
(OR. en)

9850/19

Toimielinten välinen asia:
2019/0135 (NLE)

JAI 602
DROIPEN 91
COPEN 242
COSCE 7

EHDOTUS

Lähettiläjä: Euroopan komission pääsihteerin puolesta
Jordi AYET PUIGARNAU, johtaja

Saapunut: 6. kesäkuuta 2019

Vastaanottaja: Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin

Kom:n asiak. nro: COM(2019) 273 final

Asia: Ehdotus NEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI lahjonnan vastaisen valtioiden ryhmän (GRECO) 83. täysistunnossa Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta siltä osin kuin on kyse Euroopan unionin osallistumisesta GRECON toimintaan tarkkailijana

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2019) 273 final.

Liite: COM(2019) 273 final

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 6.6.2019
COM(2019) 273 final

2019/0135 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

lahjonnan vastaisen valtioiden ryhmän (GRECO) 83. täysistunnossa Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta siltä osin kuin on kyse Euroopan unionin osallistumisesta GRECON toimintaan tarkkailijana

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN KOHDE

Tämä ehdotus koskee päätöstä, jolla vahvistetaan Euroopan unionin puolesta otettava kanta lahjonnan vastaisessa valtioiden ryhmässä (GRECO), kun ryhmän on määrä hyväksyä Euroopan unionin tarkkailijan asemaa koskevaa päätös.

2. EHDOTUKSEN TAUSTA

Euroopan neuvosto perusti GRECON vuonna 1999. Sen tehtävänä on valvoa lahjontaa koskevassa Euroopan neuvoston rikosoikeudellisessa yleissopimuksessa ja lahjontaa koskevassa siviilioikeudellisessa yleissopimuksessa asetettujen lahjonnan vastaisten normien noudattamista. GRECON päämääränä on parantaa jäsentensä valmiuksia torjua lahjontaa valvomalla, että ne noudattavat Euroopan neuvoston lahjonnan vastaisia normeja. Valvonta toteutetaan keskinäistä arviointia ja vertaispainetta hyödyntävässä dynaamisessa prosessissa. Arviointijärjestelmän avulla voidaan tunnistaa kansallisten lahjonnan vastaisten politiikkojen puutteita ja edistää tarpeellisia lainsäädännöllisiä, institutionaalisia ja käytännön uudistuksia.

GRECOssa on tällä hetkellä 49 varsinaista jäsentä¹ ja 10 tarkkailijaa².

EU:n osallistuminen GRECON toimintaan on ollut Euroopan unionin ja Euroopan neuvoston välisen yhteistyön painopiste. Vaikka EU on tehnyt Euroopan neuvoston kanssa yhteistyötä vuonna 2007 tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan³ perusteella, GRECO on yksi niistä harvoista Euroopan neuvoston elimistä, joiden kanssa EU:lla ei ole yhteistyötä koskevaa erillistä oikeudellista kehystä. EU ei osallistu GRECON kokouksiin, ja näin ollen tilaisuuksia vaihtaa näkemyksiä GRECON ja sen jäsenten kanssa ja tehdä yhteistyötä yhteistä etua koskevissa asioissa oikeusvaltioperiaatteen ja lahjonnan torjunnan alalla on hyvin vähän.

Komissio määritteli vuonna 2011 EU:n ja GRECON tehostetun yhteistyön pääasialliset tavoitteet ja analysoi erilaisia tapoja, joilla EU voisi osallistua GRECON työhön ja hyötyä tästä osallistumisesta.⁴ Tätä seurasi vuonna 2012 komission tiedonanto⁵, jossa esitetään

¹ Alankomaat, Albania, Amerikan Yhdysvallat, Andorra, Armenia, Azerbaidžan, Belgia, Bosnia ja Hertsegovina, Bulgaria, Espanja, Georgia, Irlanti, Islanti, Italia, Itävalta, Kreikka, Kroatia, Kypros, Latvia, Liechtenstein, Liettua, Luxemburg, Malta, Moldova, Monaco, Montenegro, Norja, Pohjois-Makedonia, Portugali, Puola, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, San Marino, Serbia, Slovakia, Slovenia, Suomi, Sveitsi, Tanska, Tšekki, Turkki, Ukraina, Unkari, Valko-Venäjä, Venäjä, Viro ja Yhdistynyt kuningaskunta.

² Euroopan neuvoston neljä elintä eli parlamentaarinen yleiskokous, Euroopan neuvoston oikeudellinen yhteistyökomitea (CDCJ), Euroopan neuvoston rikosasiain yhteistyökomitea (CDPC) ja Euroopan neuvoston kehityspankki; Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö (OECD); Yhdistyneet kansakunnat, jota edustaa Yhdistyneiden kansakuntien huumausaine- ja kriminaalipolitiikan toimisto (UNODC), Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (Etyj) demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimisto (ODIHR), kansainvälinen korruptionvastainen akatemia (IACA); Kansainvälinen demokratia- ja vaaliapuinstituutti (IDEA) ja Amerikan valtioiden järjestö (OAS).

³ CM(2007) 74, jonka Euroopan neuvoston ministerikomitea hyväksyi 10. toukokuuta 2007.

⁴ COM(2011) 307 final.

⁵ COM(2012) 604 final.

kaksivaiheinen lähestymistapa EU:n liittymiseksi GRECOon. Ensimmäinen vaihe muodostuu *täysivaltaisen osallistujan* asemasta⁶ ja toinen vaihe *täysjäsenyydestä*.

Euroopan parlamentti on ilmaissut jatkuvan tukensa EU:n osallistumiselle GRECON toimintaan useissa mietinnöissä ja päätöslauselmissa, kuten vuonna 2016 annetussa päätöslauselmassa korruption torjunnasta ja jatkotoimenpiteistä järjestäytyneestä rikollisuudesta, korruptiosta ja rahanpesusta vuonna 2015 annetun päätöslauselman johdosta, sekä täysistuntokeskustelussa vuonna 2018.

GRECON pääjohtaja lähetti 20. maaliskuuta 2019 neuvoston puheenjohtajavaltiolle kirjeen, jossa hän ehdotti harkitsemaan GRECON *tarkkailijan* aseman hakemista EU:lle. *Tarkkailijan asema* tarkoittaisi sitä, että EU osallistuisi GRECON kokouksiin ja saisi käyttöönsä kaikki käsiteltävät asiakirjat. Tarkkailijana EU:lla ei olisi äänioikeutta, se ei olisi mukana arvioinnissa eikä se ottaisi virallista kantaa arviointiprosesseihin tai osallistuisi arviointikäynteihin. Tarkkailijan ei tarvitse osallistua rahoitukseen. On syytä huomata, että kaikkia tarkkailijoita koskevat samat säännöt.

Unioni harjoittaa SEUT-sopimuksen 220 artiklan mukaisesti aiheellista yhteistyötä Yhdistyneiden Kansakuntien elinten ja erityisjärjestöjen, Euroopan neuvoston, Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön sekä Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön kanssa. Unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja ja komissio huolehtivat tämän artiklan täytäntöönpanosta. Komissio ilmoitti virallisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle aikomuksestaan hakea Euroopan unionille tarkkailijan asemaa GRECOssa. Neuvosto ilmoitti 6. kesäkuuta 2019 pitämässään kokouksessa tukevansa unionin ryhtymistä GRECON tarkkailijaksi.

Komissio toimitti 6. kesäkuuta 2019 Euroopan neuvoston pääsihteerille EU:n pyynnön ryhtyä tarkkailijaksi.⁷

Se, että EU haluaa nyt ryhtyä GRECON tarkkailijaksi, ei sulje pois muita mahdollisia osallistumisen muotoja tulevaisuudessa, mukaan lukien täysjäsenyyttä.

EU:n pyyntöä käsitellään todennäköisesti GRECON täysistunnossa 17.–21. kesäkuuta 2019. GRECO tekee päätöksensä yksimielisesti. Jos täysistunnossa ei päästä yksimielisyyteen, asia voidaan viedä ministerikomiteaan, joka tekee päätöksen kaikkien edustajiensa kahden kolmasosan enemmistöllä. Kaikki EU:n jäsenvaltiot ovat GRECON jäseniä ja osallistuvat päätökseen, joka koskee GRECON tarkkailijan aseman myöntämistä EU:lle.

Jäsenvaltioilla on velvollisuus tukea pyyntöä lojaalin yhteistyön periaatteen mukaisesti. Komissio on kuitenkin tässä yhteydessä päättänyt tehdä ehdotuksen SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan perusteella. Näin saadaan vielä suurempi varmuus siitä, että EU:n jäsenvaltiot puoltavat yksimielisesti sitä, että EU:lle myönnetään tarkkailijan asema GRECON täysistunnossa ja tarvittaessa ministerikomitean myöhemmässä kokouksessa.

⁶ Täysivaltaisen osallistujan aseman perusteella EU:hun ei sovellettaisi keskinäistä arviointijärjestelmää, sillä ei olisi äänioikeutta eikä myöskään edustajaa GRECON Bureau'ssa, mutta se osallistuisi arviointijärjestelmään tiettyssä määrin.

⁷ Euroopan neuvoston menettelyn mukaisesti organisaatiolle voidaan myöntää tarkkailijan asema GRECOssa, kun organisaatio pyytää asemaa kirjeitse Euroopan neuvoston pääsihteeriltä. Ks. etenkin Euroopan neuvoston perussääntöön perustuva päätöslauselma N:o (93) 28.

3. OIKEUSPERUSTA

GRECON päämääränä on parantaa jäsentensä valmiuksia torjua korruptiota. Ehdotetun päätöksen oikeusperustana tulisi näin ollen olla SEUT-sopimuksen 83 artikla yhdessä sen 218 artiklan 9 kohdan kanssa.

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

lahjonnan vastaisen valtioiden ryhmän (GRECO) 83. täysistunnossa Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta siltä osin kuin on kyse Euroopan unionin osallistumisesta GRECON toimintaan tarkkailijana

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 83 artiklan yhdessä sen 218 artiklan 9 kohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan neuvoston perussääntöön perustuvan päätöslauselman N:o (93) 28 mukaan muut kuin jäsenvaltiot sekä kansainväliset järjestöt voivat ryhtyä tarkkailijoiksi osittaisten ja laajennettujen sopimusten, kuten GRECON perustamissopimuksen, yhteydessä.
- (2) Komissio toimitti 6 päivänä kesäkuuta 2019 Euroopan neuvoston pääsihteerille EU:n pyynnön osallistua GRECON toimintaan tarkkailijana.
- (3) EU:n osallistuminen GRECON toimintaan tarkkailijana ei sulje pois sen mahdollisuutta osallistua siihen täysjäsenenä tulevaisuudessa.
- (4) Kaikki Euroopan unionin jäsenvaltiot ovat GRECON jäseniä.
- (5) On odotettavissa, että Euroopan unionin tarkkailijan asemasta pyydetään päättämään GRECON 83. täysistunnossa Strasbourgissa 17–21 päivänä kesäkuuta 2019.
- (6) Jos päätöstä ei tehdä 17–21 päivänä kesäkuuta 2019 pidettävässä GRECON 83. täysistunnossa tai sitä seuraavassa GRECON täysistunnossa, Euroopan unionin jäsenvaltioiden olisi tuettava asian viemistä ministerikomiteaan, jossa niiden olisi kannatettava GRECON tarkkailijan aseman myöntämistä EU:lle.
- (7) Näin ollen on aiheellista vahvistaa Euroopan unionin puolesta esitettävä kanta, kun on kyse Euroopan unionin tarkkailijan asemaa koskevan päätöksen hyväksymisestä.
- (8) Tällä päätöksellä ei rajoiteta vilpittömän yhteistyön periaatetta eikä kaikkia jäsenvaltioita koskevaa, jo olemassa olevaa velvoitetta tukea tarkkailijan asemaa koskevaa EU:n pyyntöä.
- (9) [Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitettyssä, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 21 olevan 3 artiklan mukaisesti nämä jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet haluavansa osallistua tämän päätöksen hyväksymiseen ja soveltamiseen.]
- (10) [Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitettyssä, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 21 olevien 1 ja

2 artiklan mukaisesti nämä jäsenvaltiot eivät osallistu tämän päätöksen hyväksymiseen ja soveltamiseen, päätös ei sido näitä jäsenvaltioita eikä sitä sovelleta näihin jäsenvaltioihin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta mainitun pöytäkirjan 4 artiklan soveltamista.]

- (11) [Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitettyssä, Tanskan asemasta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 22 olevien 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän päätöksen hyväksymiseen, päätös ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan,]

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Euroopan unionin puolesta otettava kanta lahjonnan vastaisen valtioiden ryhmän (GRECO) 17–21 päivänä kesäkuuta 2019 pidettävässä 83. täysistunnossa tai tarvittaessa sitä seuraavassa täysistunnossa on seuraava:

Euroopan unionin jäsenvaltiot kannattavat GRECON tarkkailijan aseman myöntämistä Euroopan unionille koskevan päätöksen hyväksymistä.

Jos päätöstä ei tehdä 17–21 päivänä kesäkuuta 2019 pidettävässä GRECON 83. täysistunnossa tai sitä seuraavassa GRECON täysistunnossa, Euroopan unionin jäsenvaltiot kannattavat asian viemistä ministerikomiteaan, jossa ne kannattavat GRECON tarkkailijan aseman myöntämistä EU:lle.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*